

Hengelliset kysymykset ja Perheklubi

Eva Kanerva & Tarja Hiltunen

Liiallinen päihteidenkäyttö koskettaa käyttäjän lisäksi koko hänen lähipiiriään. Läheiset ovat mukana päihdeongelman aiheuttamassa huolen ja hämmennyksen kehässä.

Perheklubi on Sininauhaliiton asiantuntijoiden vuonna 2013 Pohjoismaista Suomeen tuoma ryhmämenetelmä, joka alun perin kehitettiin jo 1960-luvulla Kroatiassa. Sieltä klubitointa on levinnyt ympäri maailman.

Klubitapaamisissa päihteidenkäyttäjät ja läheiset keskustelevat päihteidenkäytön aiheuttamista tunteista, ajatuksista ja vaikutuksista perheenjäsenten toimintaan. Huolet tulevat keskustellen yhteisesti jaetuksi. Perheklubi on mahdollisuus löytää voimavaroja ongelmallisen päihteidenkäytön kuormittamaan elämään. Toivo on aina läsnä.

Perheklubi-toiminta on lähtökohtaisesti uskonnollisesti neutraalia. Osa klubilaisista saa kuitenkin uskosta voimaa ja toivoa. Toisaalta kysymykset olemassaolon perustasta ovat jokaisen ihmisen kysymyksiä, joiden käsittelyyn myös tukiohjaajilla olisi hyvä olla valmiuksia.

Perheklubi-toiminnassa on Suomessa alusta asti ollut keskeistä pohtia klubien suhdetta hengellisyyteen ja kristillisyyteen. Näin muun muassa siksi, että Perheklubi-toiminta on Suomessa alkanut osana Sininauhaliiton kehittämistyötä ja yhteiskristillisessä kontekstissa. Tästä syystä Perheklubi-toiminnan piiriin on Suomessa sekä ohjaajiksi että klubien jäseniksi hakeutunut hengellisistä asioista kiinnostuneita ihmisiä sekä ihmisiä, jotka elävät aktiivisessa seurakuntayhteydessä ja joille usko on elämän kantava voima.

Vuonna 2017–2018 tehdyn selvityksen (Winter, katso luvut 4 ja 5) mukaan suuri osa perheklubilaisista kertoo uskon tai hengellisyyden olevan heille tärkeää. Monet perheklubilaisista kertovat hengellisen hyvinvointinsa parantuneen Perheklubissa käyntien myötä, vaikka Perheklubi ei ole varsinaisesti hengellinen ohjelma.

Toisaalta moni myös vastaa, ettei Perheklubissa käyminen ole vaikuttanut uskoon. Voi olla, että usko on tärkeä mutta sitä hoidetaan muualla kuin Perheklubissa. Toinen vaihtoehto on, että uskonasiat eivät kiinnosta eikä uskonnollisesti neutraali Perheklubi ole muuttanut tätä asiaa.

Vaihtelevien näkemysten vuoksi kehittämistoiminnan piirissä on myös jouduttu tarkastelemaan, mitä mahdollisia hyötyjä ja toisaalta haasteita on siinä, että Perheklubi-toiminta on uskontoon sitoutumaton.

Tukiohjaajille tehdyn kyselyn pohjalta kävi ilmi, että suurin osa ohjaajista piti Perheklubien neutraaliutta suhteessa hengellisiin kysymyksiin hyvänä, osallistumiskynnystä madaltavana asiana. Näin siitä huolimatta, että tukiohjaajalle itselleen usko saattoi olla tärkeä.

Jotkut Perheklubin osallistujat ovat kokeneet ulkopuolisuutta uskonnon takia. Jos uskonto on ryhmässä runsaasti esillä ja ryhmässä on paljon jäseniä, joilla on vahva usko, ei-uskova voi kokea jäävänsä sivuun. Jotkut ovat arastelleet puhua häpeällisiksi ja tuomittaviksi pelättyjä asioita uskovien kuullen. On pelätty, että loukataan kristittyjä klubilaisia näkemyksillä ja elämänkokemuksilla, jotka ovat kristillisen etiikan vastaisia.

Nämä pelot ovat kuitenkin helpottaneet, kun on opittu tuntemaan ja luottamaan ja nähty, että kaikilla ihmisillä on vakaumuksesta riippumatta samanlaisia vastoinkäymisiä. Myös eri kristillisten alaryhmien kesken on esiintynyt pelkoja ja ennakkoluuloja, jotka nekin ovat aikaa myöten osoittautuneet turhiksi.

*Kaikilla ihmisillä
on vakaumuksesta
riippumatta samanlaisia
vastoinkäymisiä.*

Esitettiin myös ajatus, että Perheklubikin olisi luonteeltaan hengellinen, vaikkei varsinaisesti uskonnollinen. Ajatus lähtenee kahdentoista askeleen ohjelman hengellisestä luonteesta, jonka kanssa samankaltaisena vastaaja on pitänyt myös Perheklubia. Toisaalta eräissä vastauksessa pohdittiin, että kahdentoista askeleen rakenne voisi klubillekin olla parempi kuin Perheklubin tällä hetkellä varsin väljä sisällöllinen rakenne.

Perheklubissa on sen alkuaikoina 1960- ja 1970-luvuilla ollutkin ryhmien sisällä sisällöllisesti kahdentoista askeleen ohjelma. Myös Suomessa on joissakin klubeissa otettu teemoja, jotka ovat sisällöllisesti hengellisiä (esimerkiksi seitsemän kuolemansyntiä) ja pelattu omaa elämää

niitä vasten. Lisäksi on klubeja, joissa jäsenillä on samaan aikaan vahva yhteys NA:n (Anonyymit narkomaanit) kautta kahdentoista askeleen sisältöihin, joita jaetaan esimerkiksi Perheklubin WhatsApp-ryhmissä.

Elämän mielekkyyden kysymykset ja hengellisetkin kysymykset ovat toisaalta osa myös itse Perheklubi-konseptia, vaikka toiminta ei ole sitoutunut mihinkään tiettyyn uskontoon tai ideologiaan, vaan on tietoisesti niihin sitoutumatonta. Perheklubi-toimintaan sisältyy opetusluentoja päihteisiin ja klubin toimintaan liittyvistä teemoista. Yhden opetuskerran teema on juuri ihmisen elämän henkiset ja hengelliset ulottuvuudet. Perheklubi-konseptin perustassa hengelliset kysymykset eivät siis ole tabuja. Niitä käsitellään ryhmissä jäsenten omista lähtökohdista käsin, jokaisella on oikeus pohtia niitä ääneen omassa elämässään ja niistä voidaan käydä myös yhteistä keskustelua. Klubeissa ei ole kuitenkaan tarkoitus tehdä evankelointityötä.

On jouduttu miettimään myös muun muassa sitä, missä määrin tukiohjaajilla tulisi olla kykyä ottaa vastaan myös hengellisiä kysymyksiä ja tarvittaessa auttaa käsittelemään niitä. Tämä saattaa olla haaste, koska myös tukiohjaajat voivat olla näiltä osin epävarmoja tai suorastaan loukattuja. Perheklubi on vertaistukitoimintaa eikä perustu ammatilliseen psykoterapeuttiseen työskentelyyn. On syytä pohtia, millä tavoin ja missä määrin tukiohjaajan olisi kuitenkin hyvä työstää myös hengellisiä kysymyksiä omalta osaltaan.

Jo tukiohjaajakoulutuksessa edellytetään, että tukiohjaajan on syytä työstää suhteensa päihteisiin ja pelaajien ryhmässä pelaamiseen. Koulutukseen sisältyy kirjoitusprosessi omasta elämänkaaresta suhteessa päihteisiin tai pelaamiseen. Voisiko näin tehdä myös hengellisten kysymysten osalta? Hengellisyyden piirissä kysytyt kysymykset elämän perustasta ovat syvä ja läpikäyvä osa ihmistä. Myös seksiriippuvuus ja muut riippuvuudet voivat olla kysymyksiä, jotka tukiohjaajan voisi olla hyvä jollakin tasolla työstää ennen tukiohjaajaksi ryhtymistä, koska monilla jäsenillä riippuvuudet esiintyvät peräkkäin tai rinnakkain.

Osassa ryhmistä kävijöillä ja myös tukiohjaajilla on ollut tarve ottaa usko keskeisemmäksi osaksi ryhmien toimintaa muun muassa siten, että keskustelun lisäksi ryhmissä voitaisiin rukoilla asioiden puolesta. Siksi on lähdetty miettimään erillistä kristillistä versiota Perheklubi-toiminnasta. Toistaiseksi sellaista ei ole perustettu, mutta Sininauhaliitossa on kehitetty kahdentoista askeleen kristillisiä ryhmiä pelkästään läheisille vastaavalla tavalla kuin kahdentoista askeleen ryhmistä päihteidenkäyttäjille on alettu pitää Original Group -nimellä kokoontuvia avoimen kristillisiä ryhmiä.